

Kristiansand kommune Byutvikling
Postboks 4
4685 Nodeland

Arendal, 28.05.2024

Deres ref.:
Torleif Jacobsen

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/2936

Saksbehandler:
Ole Martin Aanonsen

Rapport etter tilsyn 24.10.2023

Kontrollnummer: 2023.161.I.SFAG

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn ved Høllen avløpsanlegg, ansvarlig enhet Kristiansand kommune byutvikling (virksomhetsnummer 974778335).

Rapporten består av følgende deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet
- Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i del 2.

Statsforvalteren avdekket avvik som dere må rette snarest

Statsforvalteren avdekket følgende avvik under tilsynet:

1. Kommunen kunne ved tilsynstidspunktet ikke dokumentere anleggets dimensjonerende kapasitet oppgitt som pe (BOF₅).
2. Kommunen kunne ikke ved tilsynstidspunktet framvise en konkret, tidfestet plan for oppnåelse av sekundærrensing.
3. Kommunen har mangelfulle rutiner for resipientovervåkning.

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov. Kristiansand kommune må snarest rette opp avvikene. Dere må sende Statsforvalteren en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvikene er rettet innen **01. juli 2024**.

Statsforvalteren påpeker anmerkninger

Vi har følgende anmerkninger:

1. Kommunens risikovurdering har mangler.
2. Kommunens saneringsplan kan forbedres.

Anmerkning er et forhold som vi mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til sfagpost@statsforvalteren.no ved Ole Martin Aanonsen. Frist for tilbakemelding er 01. juli 2024. Merk svaret med saksnummer 2017/2936 og tilsynsnummer 2023.161.I.SFAG. frist for

Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Kommunen kunne ved tilsynstidspunktet ikke dokumentere anleggets dimensjonerende kapasitet oppgitt som pe (BOF₅).

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 11-5

Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 7 første og andre ledd

Beskrivelse av krav

I henhold til Forurensningsforskriften § 11-5 plikter kommunen årlig å rapportere nødvendige opplysninger om avløpsanlegget med tilhørende utslipp til staten. Anleggets dimensjonerende kapasitet skal oppgis i pe målt som BOF₅.

Forurensningsloven § 7 første ledd sier det er forbudt å ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er tillatt etter vedtak med hjemmel i § 11.

Forurensningsloven § 7 andre ledd sier at den ansvarlige plikter å gjennomføre nødvendige tiltak for å forhindre at fare for forurensning i strid med loven oppstår.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Kristiansand kommune oppgir i sin egenkontrollrapportering at dimensjonerende kapasitet for Høllen avløpsanlegg er 16 000 pe. I brev fra Kristiansand kommunen datert 30. juni 2021 sier Kristiansand kommune at det i utslippstillatelsen til Høllen avløpsanlegg er oppgitt en dimensjonerende kapasitet lik 16 000 pe, men at det ikke er nærmere angitt hvilken parameter dette tallet gjelder for. Kommunen mener tallet skal tolkes som 16 000 pe målt som tot-P, siden anlegget har mekanisk-kjemisk rensing, hvor hovedfokus er fjerning av fosfor. Kommunen mener Statsforvalteren definerer anleggets kapasitet til 16 000 pe målt som BOF₅, og at dette er en feil tolkning av utslippstillatelsen.

I forurensningsforskriften § 11-5 er det krav om at kommunen skal rapportere nødvendige opplysninger om avløpsanlegget, og i henhold til foreliggende veiledning skal dette anleggets

dimensjonerende kapasitet oppgis i pe målt som BOF₅. Statsforvalteren forholder seg dette, uavhengig av hva som er angitt i utslippstillatelsen datert 8. mars 1991. Dette er påpekt i vår tilbakemelding på egenkontrollrapport for driftsårene 2020 og 2021. Tallet benyttes av Miljødirektoratet som bakgrunn for Norges rapportering til EU.

Dersom kommunen ikke kan legge fram dokumentasjon på anleggets dimensjonerende kapasitet i samsvar med gjeldende regelverk, mener Statsforvalteren det foreligger saklig grunn til mistanke¹ om fare for forurensning, jf. forurensningsloven § 7 første ledd som følge av den uavklarte sammenhengen mellom anleggets dimensjonerende kapasitet oppgitt i pe (BOF₅) og tilført avløpsmengde til anlegget.

Kommunens selvstendige plikt til å gjennomføre nødvendige tiltak for å unngå fare for forurensning, jf. forurensningsloven § 7 andre ledd, omfatter også etter vår vurdering en plikt til å kunne dokumentere anleggets dimensjonerende kapasitet i henhold til dagens regelverk.

Avvik 2: Kommunen kunne ikke ved tilsynstidspunktet framvise en konkret, tidfestet plan for oppnåelse av sekundærrensing.

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften) § 14-4 første ledd, jf. § 14-6. Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd nummer 7.

Beskrivelse av krav

Forurensningsforskriften § 14-4 første ledd slår fast at ingen kan øke utslipp vesentlig uten at det foreligger tillatelse etter forurensningsloven § 11.

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nummer 7 sier at virksomheten skal ha skriftlige rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av miljølovgivningen.

Kommunen plikter som anleggseier å kunne dokumentere og rapportere nødvendige anleggsdata til staten, herunder tilførte avløpsmengder. Som ansvarlig enhet for Høllen avløpsanlegg, er Kristiansand kommune ansvarlig for å ha et internkontrollsystem med nødvendige rutiner for å forebygge overtredelser av forurensningsloven. Rutinene skal foreligge skriftlig, jf. internkontrollforskriften § 5 andre ledd nummer 7.

Gjennom årlig rapportering til staten dokumenterer kommunen blant annet tilførte avløpsmengder, antall tilknyttede innbyggere og fritidsboliger til anlegget. I tillegg til å rapportere data, skal kommunen også ha de nødvendige rutiner for å sikre at de rapporterte størrelsene vurderes i forhold til gjeldende regelverk for å se om det er behov for søknad om endring av tillatelse, endring av måleprogram eller lignende.

---

¹ Norsk lovkommentar ved Hans Chr. Bugge til forurensningsloven § 7 første ledd, note 32.

Forurensningsforskriften § 14-4 første ledd slår fast at det ikke er tillatt å øke utslipp vesentlig uten at tillatelse er gitt etter forurensningsloven §11. I Miljødirektoratets veileder til forurensningsforskriften kapittel 14 vises det i veiledningen for § 14-4 til at «vesentlig endring» for tilført mengde skal forstås som en økning lik 25 % eller mer. En økning som tilsvarer 5 000 pe eller mer er uansett en vesentlig endring. Endringen skal vurderes på bakgrunn av forholdene ved anleggene i 2007. Dette er også vist til i brev til Søgne kommune fra daværende Fylkesmannen i Vest-Agder datert 30. juli 2007.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Statsforvalteren har lagt til grunn tallene fra kommunens egenkontrollrapportering for driftsåret 2007 og sammenlignet tilført avløpsmengde i egenkontrollrapporteringen for driftsåret 2022, og vi har også sett hen til egenkontrollrapporten for driftsåret 2023.

I perioden 2007 til 2023 økte antallet tilkoblede innbyggere fra om lag 13 300 i 2007 til 15 499 i 2023, antallet fritidsboliger tilkoblet avløpsanlegget økte fra 100 til 669 og det har vært en betydelig utbygging av næringsområdet på Mjåvann, som har avløp til Høllen avløpsanlegg. Kommunen oppga for driftsåret 2007 en tilført avløpsmengde lik 13 666 pe, mens tilsvarende tall for årene 2022 og 2023 var henholdsvis 16 823 pe og 21 460 pe.

Tabell 1. Tilførte avløpsmengder til Høllen avløpsanlegg i perioden 2007 til 2023.

Driftsår	Årlig tilført mengde KOF _{CR}	Årlig tilført mengde BOF ₅	Årlig tilført mengde Tot-P	Tilført mengde i maks-uke (BOF ₅)	Tilført mengde i maks-uke (BOF ₅) beregnet av Forurensningsdatabasen (f _{maks} = 1,5)
2007	514 tonn	191 tonn	7,00 tonn	13 666	13 124
2022	760 tonn	288 tonn	8,62 tonn	16 823	19 764
2023	774 tonn	297 tonn	8,29 tonn	21 460	20 391
Endring 2007-2023	31,8 %	35,7 %	15 %	36,3 %	35,6%

Etter en samlet vurdering av kommunens rapporterte data, mener vi avløpsanlegget har hatt en økning i tilført mengde større enn 25 % beregnet fra bakgrunnsåret 2007 og frem til i dag. Endringen utløser krav om innføring av sekundærrensing ved anlegget.

Kristiansand kommune har ikke hatt på plass nødvendige rutiner for å sikre at økt tilførsel til anlegget ikke overstiger bestemmelsene gitt i forurensningsforskriften § 14-4 første ledd med tilhørende veiledning, uten at økningen er omsøkt og godkjent av forurensningsmyndigheten ved utarbeidelse av ny utslippstillatelse for avløpsanlegget.

Kristiansand kommune har siden kommunesammenslåingen i 2020 vært ansvarlig for avløpsanlegget, som ligger i det som tidligere var Søgne kommune. Kommunen har over lengre tid arbeidet med utredninger knyttet til fremtidig avløpsløsning for Høllen. Kommunen kunne ved tilsynstidspunktet ikke legge fram dokumentasjon på at det foreligger en konkret tidfestet

plan for fremtidig håndtering av avløpsvann som i dag ledes til Høllen avløpsanlegg, til tross for at kommunen over tid har vært kjent med økningen av tilført avløpsmengde til anlegget.

Avvik 3: Kommunen har mangelfulle rutiner for resipientovervåkning.

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) § 14-9.

Beskrivelse av krav

Bestemmelsen om overvåkning i forurensningsforskriften § 14-9 viser til at avløpsanlegg i følsomt område med utslipp større eller lik 10 000 pe (BOF₅) skal gjennomføre regelmessig overvåkning av resipienten. Overvåkningen skal være igangsatt slik at overvåkingsrapporter kan sendes til Statsforvalteren minst hvert fjerde år.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Kommunen plikter å ha på plass nødvendige rutiner som sikrer at resipientovervåkning gjennomføres på jevnlig basis, og at rapportene fra undersøkelsene sendes inn til forurensningsmyndigheten minst hvert fjerde år.

I kommunens innsendte dokumentasjon i forkant av tilsynet er det vedlagt en resipientovervåkingsrapport datert 27. november 2018 etter undersøkelser gjennomført i 2018. Det er også lagt ved dokumentasjon på at ny runde med resipientovervåkning ble gjennomført sommeren 2023. Rapporten var under utarbeidelse høsten 2023, men vi kan ikke se å ha mottatt den endelige rapporten fra overvåkningen.

Forskriftens krav om innsending av rapporter fra overvåkningen til forurensningsmyndigheten minst hvert fjerde år er ikke overholdt.

Anmerkning 1: Kommunens risikovurdering har mangler.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nummer 6 sier at virksomheten skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Dokumentasjonen skal foreligge skriftlig.

Under tilsynet kunne kommunen vise til gode risikovurderinger for det samlede avløpsanlegget. Kommunen har god oversikt over belastningen på ulike delstrekninger og pumpestasjoner og har også god dokumentasjon på hendelser i ledningsnett og i pumpestasjoner og overløp.

Kommunens risikovurderinger har også forslag til tiltak for utbedringer, men kommunen kunne ved tilsynstidspunktet ikke vise til en rutine som sikret at de foreslåtte tiltakene resulterte i en konkret tidfestet handlingsplan/tiltaksplan for å utbedre forholdene som gir uakseptabel risiko, og heller ikke hvem som var ansvarlig for å følge opp de enkelte tiltakene.

Anmerkning 2: Kommunens saneringsplan kan forbedres

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Det er et stort etterslep på utbedring av eldre ledningsnett tilknyttet Høllen avløpsanlegg, og feilsøking har vist stedvis omfattende innlekkasje. Kommunen gjennomfører utbedringer fortløpende etter hvert som utfordringer oppstår. Under tilsynet kom det fram at kommunen mangler en helhetlig, langsiktig og forpliktende saneringsplan for Høllen avløpsanlegg som sikrer at saneringsarbeidet kan skje etter en plan for å forebygge hendelser som leder til forurensning.

Varsel om vedtak 1 – Tilbakekallelse av tillatelse

Hva varselet gjelder

Statsforvalteren i Agder varsler med henvisning til forvaltningsloven § 16 at vi vil vurdere å treffe vedtak om tilbakekallelse av utslippstillatelse for Høllen avløpsanlegg dersom vi ikke innen 1. oktober 2024 mottar en fullstendig søknad om utslippstillatelse for Kristiansand kommune.

Vedtaket vil bli gitt med hjemmel i lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 18 tredje ledd.

Statsforvalterens vurdering

Høllen avløpsanlegg har en utslippstillatelse fra 1991 med senere endringer i 1995 og 2002. Etter føringer fra Miljødirektoratet om utarbeidelse av utslippstillatelser for kommuner som ansvarlig myndighet for avløpsanlegg i kapittel 14, orienterte Statsforvalteren i møte den 13. april 2021 om at den da pågående prosessen med ny utslippstillatelse for Høllen avløpsanlegg skulle stilles i bero, og at kommunen måtte søke om ny utslippstillatelse for alle kommunens avløpsanlegg samlet. Kommunen måtte også sikre at bidrag fra Vennesla kommune for den delen av ledningsnett som ligger i Vennesla var en del av søknaden.

Den 14. oktober 2021 hadde Statsforvalteren og Kristiansand kommune Teams-møte for å avklare videre søknadsprosess. Den 8. september 2022 var Kristiansand og Vennesla kommuner på møte hos Statsforvalteren sammen med konsulent for å gå gjennom sentrale punkter i søknad om utslippstillatelse. Under tilsynet ved Høllen avløpsanlegg spurte Statsforvalteren når vi kunne forvente å få oversendt søknad om utslippstillatelse for Kristiansand kommune inkludert ledningsnett i Vennesla kommune, og vi ble orientert om at arbeidet med søknaden nærmet seg ferdigstilling og kunne sendes inn på nyåret 2024. Vi kan ikke se å ha mottatt en søknad om utslippstillatelse.

Når vi velger å varsle mulig tilbakekallelse av tillatelse, så er dette for å gi et tydelig signal om at vi forventer en større fremdrift i prosessen med innsending av søknad om ny utslippstillatelse.

Vi ser det som uheldig at avløpsvannet ikke gjennomgår sekundærrensing, slik normalen er for anlegg av denne størrelsen. Samtidig er vi bekymret for en stadig økning i tilført avløpsmengde til anlegget, og en ny utslippstillatelse vil danne grunnlaget for videre arbeid med konkrete arbeider for å forbedre dagens avløpssituasjon.

Dersom vi velger å treffe vedtak om tilbakekallelse av utslippstillatelse, så er dette et enkeltvedtak som kan påklages. For kommunen vil den mest alvorlige konsekvensen av en tilbakekallelse være at avløpsanlegget ikke vil ha en gyldig utslippstillatelse, og at all videre økning av tilført avløpsmengde til anlegget må stanses inntil ny tillatelse foreligger. Dette vil gjelde både for nye tilknytninger og økte påslipp fra eksisterende tilknyttede enheter. Kommunen vil da ha en selvstendig plikt etter forurensningsloven § 7 andre ledd til å utbedre det ulovlige forholdet, som i praksis vil være å innhente ny utslippstillatelse.

Dere har anledning til å kommentere

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Dere må sende eventuelle kommentarer til oss innen to uker etter at dere har mottatt dette brevet.

Varsel om vedtak 2 – Innføring av krav om sekundærrensing for Høllen avløpsanlegg

Hva varselet gjelder

Statsforvalteren i Agder varsler med henvisning til forvaltningsloven § 16 at vi som vilkår i ny utslippstillatelse for avløpsanlegg i Kristiansand kommune vil vurdere å fastsette vilkår om krav til sekundærrensing for avløpsvannet i tettbebyggelsen som ledes til Høllen avløpsanlegg. Vi vil vurdere å fastsette tidsfristen for å innfri kravet om sekundærrensing til 1. juli 2028. På bakgrunn av resipientvurderinger og erfaringer knyttet til renseanlegg med god rensegrad for organisk stoff, vil vi også vurdere å fastsette grenseverdier for BOF_5 og KOF_{CR} som er strengere enn minstekravene gitt i forurensningsforskriften § 14-2 første ledd bokstav c.

Vedtaket vil bli gitt med hjemmel i lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 16.

Statsforvalterens vurdering

Høllen avløpsanlegg har hatt en økning av tilført avløpsmengde som er større enn 25 % siden 2007, som er året som benyttes som grunnlag for beregning av endringens omfang, se for øvrig avvik nummer 2.

Når endringen siden 2007 er større enn 25 %, vurderes den som vesentlig. Dette utløser krav om sekundærrensing. Kommunen har selv over tid vært kjent med tilførte avløpsmengder til anlegget og har også arbeidet med strategiske avløpsplaner for fremtidig håndtering av avløpsvannet som i dag ledes til Høllen avløpsanlegg.

Statsforvalteren ønsker med dette varselet at kommunen prioriterer forbedret rensing av avløpsvannet som i dag ledes til Høllen avløpsanlegg. Vi mener kommunen har hatt god tid til å planlegge og prioritere dette arbeidet, og mener derfor at en frist på ytterligere fire år for å innfri renskravet vil være tilstrekkelig.

Endelig tidsfrist knyttet til vilkår om sekundærrensing vil være en del av en helhetlig utslippstillatelse for avløpsanleggene i Kristiansand kommune med tilhørende ledningsnett i Vennesla kommune, og et vedtak etter forurensningsloven § 11, jf. § 16, om fastsettelse av ny utslippstillatelse med vilkår er et enkeltvedtak som kan påklages, herunder også de enkelte vilkårene.

Dere har anledning til å kommentere

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Dere må sende eventuelle kommentarer til oss innen to uker etter at dere har mottatt dette brevet.

Vedtak om gebyr

Statsforvalteren vedtar at Kristiansand kommune må betale et gebyr 38 900 kr. for tilsynet. Dette tilsvarer sats 1 for tilsyn av inntil en dags varighet og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Ettersom oppfølgingen av tilsynet skjer i 2024, faktureres gebyret i henhold til satser gjeldende fra 1. januar 2024. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Statsforvalteren er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr datert 24. oktober 2023 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage

Dere har rett til å klage på vedtaket om valg av gebyrsats. Retten til å klage er gitt i forvaltningsloven kap. VI. En klage bør være skriftlig begrunnet og må sendes til Statsforvalteren innen tre uker etter at dere mottok dette brevet. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av Høllen avløpsanlegg v/Kristiansand kommune sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Statsforvalterens risikobaserte tilsyn.

Fra Statsforvalteren deltok

- Ole Martin Aanonsen
- Ildikó Nordensvan

Kontaktperson hos Kristiansand kommune byutvikling

- Torleif Jacobsen

Andre deltagere fra kommunen:

- Tone Iglebæk, assisterende teknisk direktør
- Ragnar Evensen, direktør by- og stedsutvikling
- Terje Lilletvedt, byingeniør
- Monica Fredvik, fagleder avløp
- Tore Magnussen, rådgiver VA
- Khansa Isna, trainee Odderøya avløpsanlegg
- Ragnhild Jøssang, VA-ingeniør
- Nina Gjerstad, HMS-ansvarlig
- Freddy Larsen, avdelingsleder drift: avløp
- Bjørn Fugledal, driftsleder
- Willy Danielsen, driftsoperatør

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende Kristiansand kommune ble kontrollert under tilsynet:

- Høllen avløpsanlegg

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til kommunens fagområde for avløp:

- Overordnet styring og planlegging av avløpsfaglige forhold i kommunen generelt og anlegget spesielt
- Samhandling mellom ulike fagmiljøer i kommunen
- Risikovurderinger og klimatilpasning
- Status for avløpsnett, overløp og lekkasjer
- Utslippskontroll, herunder resipientovervåking, rensekrav og overløpsmålinger
- Driftsstabilitet
- Egenkontrollrapportering

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse etter forurensningsloven

Del 4: Annen informasjon

Andre forhold

Gjeldende krav til måleparametere og prøvetaking for Høllen avløpsanlegg

Statsforvalteren i Agder har i tidligere tilbakemeldinger på egenkontrollrapporten for Høllen avløpsanlegg påpekt mangelfull prøvetaking på bakgrunn av hva vi har ansett for å være gjeldende bestemmelser i utslippstillatelsen for Høllen avløpsanlegg. Vi har begrunnet våre anførsler ut ifra forurensningsforskriften bestemmelser i § 14-17 om forholdet til eksisterende utslipp, jf. tidligere oversendte egenkontrollrapporter om dette og hva som har vært angitt i utslippstillatelsen fra 1991.

Under tilsynet presenterte Kristiansand kommune to brev fra daværende Fylkesmannen i Vest-Agder, datert henholdsvis 15. mai 2002 og 25. juli 2007, som begge gjelder endring i prøvetakingsprogrammet ved avløpsanlegget. Som følge av at det under tilsynet var uklarhet omkring hva som var de faktiske kravene til renseeffekt og prøvetaking ved anlegget, ønsket ikke Statsforvalteren å ta endelig stilling eventuelle avvik knyttet til disse forholdene før vi hadde vurdert den nye informasjonen.

I etterkant av tilsynet har Statsforvalteren lett i eldre papirarkiver etter dokumenter knyttet til avløpsanlegg i tidligere Vest-Agder generelt og for Høllen avløpsanlegg spesielt, og vi har funnet ytterligere to dokumenter som er sentrale for å få et fullt bilde av gjeldende rensekraav ved Høllen avløpsanlegg. Vi vil oversende disse dokumentene til Kristiansand kommune sammen med vår tilbakemelding for egenkontrollrapporten for driftsåret 2023, hvor vi også vil gi en oppstilling av gjeldende krav til prøvetaking, rensekraav og krav til maksimal tilført mengde til anlegget.

Dere har anledning til å kommentere rapporten

Dere har anledning til å kommentere faktiske feil i denne rapporten. Dere må sende eventuelle kommentarer til oss innen to uker etter at dere har mottatt rapporten.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten er tilgjengelig for offentligheten via Statsforvalterens postjournal, i tråd med offentlighetsloven.

Hilsen

Statsforvalteren i Agder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ildikó Nordensvan
kontrollør

Ole Martin Aanonsen
tilsynsleder

